Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

«Затверджено»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М. П. Драгоманова
«27» червня 2017 р.
Протокол № 12
Проректор з навчально-
методичної роботи,
проф. Вернидуб Р. М.

_____

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

освітнього ступеня бакалавра

галузей знань: 01 Освіта, 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 06 Журналістика, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 22 Охорона здоров'я, 23 Соціальна робота, 24 Сфера обслуговування

факультети: інженерно-педагогічний, іноземної філології, інформатики, історичної освіти, корекційної педагогіки та психології, мистецтв імені Анатолія Авдієвського, педагогіки та психології, політології та права, психології, соціально-економічної освіти та управління, української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка, фізичного виховання та спорту, філософської освіти і науки, вечірній

Київ 2017

Розробники програми:

Андрущенко Т. І. – завідувач кафедри етики та естетики,
доктор філософських наук, професор

Шульга Т. Ю. – старший викладач кафедри етики та естетики

Рецензенти:

Скорик А. Я. – професор кафедри теорії та історії культури
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства

Корнійчук Ю. Ю. – доцент кафедри культурології
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова, кандидат філософських наук.

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М. П. Драгоманова «22» червня 2017 року, протокол № 9.

Голова НМР _____ В. П. Сергієнко

І. Пояснювальна записка

З метою модернізації практичної складової навчального процесу як невід'ємної ланки освітньо-професійної програми підготовки високоосвіченого фахівця рішенням Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова від 29.06.2011 р. в університеті була запровадження Навчальна культурологічна практика (безвідривна) для студентів освітнього ступеня бакалавра (наказ ректора № 391 від 30 червня 2011 р.). Структура та зміст програми навчальної культурологічної практики побудовані відповідно до цієї мети.

Програма Навчальної культурологічної практики складена відповідно до освітніх програм підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра галузей знань 01 Освіта, 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 06 Журналістика, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 22 Охорона здоров'я, 23 Соціальна робота, 24 Сфера обслуговування за спеціальностями університету.

Навчальна культурологічна практика проводиться переважно на першому році навчання та розпочинає систему професійно-практичної підготовки студентів університету. Програма культурологічної практики побудована таким чином, щоб органічно поєднати формування світогляду з професійним розвитком, формуванням творчих здібностей та реалізацію професійних інтересів майбутніх фахівців.

Систематичне оновлення змісту практики, її творчої складової запобігає проявам академічної недоброчесності та вже з першого курсу формує академічну культуру студентів педагогічного університету.

У завданнях та змісті практики враховано професійну складову кожної зі спеціальностей, за якими здійснюється підготовка студентів НПУ імені М.П. Драгоманова, що формує професійні компетентності та які вимагає сучасний ринок праці.

Результати проведеного дослідження[1] ролі культурологічної практики у системі підготовки студентів НПУ імені М. П. Драгоманова показали, що модернізовані форми освітнього процесу, до яких належить навчальна культурологічна практика, є популярними серед студентів. Спосіб «навчання культурою» інтегрує інтерес, пізнання та практичну діяльність у системну цілісність, що є важливим для професійного становлення майбутнього фахівця.

Запровадження навчальної культурологічної практики сприяє створенню нової моделі професійної підготовки студентів педагогічного університету в системі розвитку інноваційних технологій засобом застосування інтеграційних процесів навчальної діяльності; є наочно-

[1] Дослідження проводилося впродовж вересня-грудня 2014 р., у якому взяли участь 100 студентів 2 курсу факультету інформатики і факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка. Дет. див.: Шульга Т. Ю. Культурологічна практика в естетичній освіті педагога // Естетична освіта педагога: колективна монографія / [Андрущенко Т.І., Грицаєнко П.М., Дорога А.Є. та ін.]; за ред. Андрущенко Т.І. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – С. 119-142.

практичною базою для вивчення дисциплін філософсько-культурологічного, етико-естетичного, психолого-педагогічного та професійного циклів; підсилює готовність студентів до професійної діяльності; розширює та поглиблює світогляд, розвиває їх творчі здібності; підвищує мотивацію майбутніх фахівців до саморозвитку і професійного самовдосконалення.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітніх програм[2] :

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	**Вміти** давати оцінку культурно-мистецьким процесам та окремим художнім творам мистецтва	**Світоглядна компетентність.** Здатність розуміти світоглядні, соціальні, культурно-історичні, мистецько-естетичні, духовно-моральні питання, які виходять поза межі фахової спеціальності, що є передумовою здатності відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, позитивно розв'язувати навчальні, професійні та побутові завдання.
2.	**Вміти** - демонструвати особистісно-ціннісне ставлення до дійсності, мистецтва, культури та майбутньої професійної діяльності; - диференціювати та висловлювати власні естетичні переживання у процесі сприйняття творів мистецтва; - встановлювати зв'язки мистецтва і культури з навчанням і майбутньою професійною діяльністю; - визначати види і жанри мистецтва,особливості художньо-образної мови мистецтв (музичного, візуального, хореографічного, театрального, екранного тощо).	**Естетична та креативна компетентність.** Здатність до гармонійних відносин зі світом, естетичного ставлення до дійсності, мистецтва, культури; креативно вирішувати навчальні та професійні завдання; розвивати естетичну свідомість.
3.	**Вміти** - розкривати соціальний контекст художніх творів; - на фактичному матеріалі аналізувати історичні трансформації української культури в контексті європейського та світового культурно-історичного процесу; - розвивати толерантне ставлення до культурного різноманіття.	**Соціокультурна компетентність.** Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях. Спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції майбутнього фахівця. Здатність

[2] Розроблені із врахуванням наступних джерел:
Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова; За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014 р.;
Проекти стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti

		до цінування та поваги до різноманітності і мультикультурності.
4.	**Вміти**: - аналізувати завдання та співвідносити їх зі змістом діяльності; - самостійно шукати, критично аналізувати та працювати з інформаційними та навчальними джерелами; - застосовувати естетичний досвід та культурологічні знання; - досліджувати культурно-мистецькі процеси, виокремлювати їх ключові ідейні моменти; - самостійно здійснювати пошук інформації про українську культуру та культуру інших країн.	**Інформаційно-аналітична компетентність**. Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення, аналізу і синтезу, систематизації й узагальнення інформації, робити смислові узагальнення та висновки. Здатність самостійно і комплексно розв'язувати завдання на стику двох галузей: майбутньої професійної і культури.
5.	**Вміти**: - вміти активно слухати та сприймати інформацію у різних комунікативних ситуаціях; - демонструвати високу культуру мовлення і спілкування; - позитивно сприймати конструктивну критику; - толерантно ставитися до іншої (й інакшої) думки та адекватно на неї реагувати.	**Компетентність міжособистісної взаємодії.** Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, з колегами, керівником та методистом практик. Здатність працювати в команді.
6.	**Вміти** - самостійно й творчо виконувати завдання практики; - не допустити плагіату при написанні звітної документації з практики; - дотримуватися кодексу студентської спільноти, бути гідним представником педагогічного університету.	**Етична компетентність.** Здатність діяти на основі принципів академічної доброчесності, дотримуватися правил культури поведінки та норм суспільної моралі.
7.	**Вміти:** - планувати позааудиторний навчальний час, чітко і своєчасно виконувати навчальні зобов'язання, як самостійно так і під час командної роботи, відповідально ставитися до роботи; - практично відобразити результати своєї діяльності у формах звітності.	**Організаційна компетентність.** Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність раціонально організовувати власну діяльність та ефективно використовувати час. Здатність до проектної організації діяльності.
8.	**Вміти**: - проявляти патріотизм через активне засвоєння знань про національну культурно-мистецьку спадщину; - розвиток ініціативності та активності через співучасть у формуванні програми практики.	**Громадянська компетентність.** Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність до активної, вільної та творчої самореалізації.

ІІ. Терміни проходження практики

Відповідно до навчальних планів підготовки фахівців за спеціальностями університету на навчальну культурологічну практику відводиться 6 кредитів ЄКТС (180 годин), які, враховуючи специфіку її проведення в позаурочний час, розподіляються пропорційно протягом семестру:

№ з/п	Вид практики	Факультет	Кількість кредитів ЄКТС	Семестр	Орієнтовні терміни проведення
1	Навчальна. Культурологічна	Інженерно-педагогічний ф-т	6	ІІ	лютий-травень
2		Ф-т іноземної філології	6	ІІ	лютий-травень
3		Ф-т інформатики	6	І або ІІ	вересень-грудень, лютий-травень
4		Ф-т історичної освіти	6	ІІ	лютий-травень
5		Ф-т корекційної педагогіки та психології	6	ІІ	лютий-травень
6		Ф-т мистецтв імені Анатолія Авдієвського	6	ІІ	лютий-травень
7		Ф-т педагогіки та психології	6	І або ІІ	вересень-грудень, лютий-травень
8		Ф-т політології та права	6	ІІ	лютий-травень
9		Ф-т психології	6	ІІ	лютий-травень
10		Ф-т соціально-економічної освіти та управління	6	ІІ	лютий-травень
11		Ф-т української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка	6	ІІ	лютий-травень
12		Фізико-математичний ф-т	6	ІІ	лютий-травень
13		Ф-т фізичного виховання та спорту	6	ІІ	лютий-травень
14		Ф-т філософської освіти і науки	6	ІІІ	вересень-грудень
15		Вечірній ф-т	6	ІІ	лютий-травень

ІІІ. Орієнтовний перелік баз навчальної культурологічної практики:

Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка,
Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка,
Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки,

Київський академічний Молодий театр,
Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник,
Національний заповідник «Софія Київська»,
Михайлівський Золотоверхий собор,
Національний музей «Київська картинна галерея»,
Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків,
Національний художній музей України.

Базами навчальної культурологічної практики можуть бути як заклади культури: музеї, галереї, театри, кінотеатри, національний заповідники тощо так і культурні заходи: фестивалі, концерти, зустрічі із діячами культури та мистецтва та відповідні до програми практики події. Перелік баз проведення практики узгоджується методистом практики з урахуванням спеціальності підготовки студентів.

IV. Організація практики

Загальна організація, проведення і контроль за проходженням студентами навчальної культурологічної практики покладається на завідувачів кафедри етики та естетики і кафедри культурології та керівників практики. Контроль за дотриманням положень наказу про проведення навчальної культурологічної практики забезпечують відповідні деканати факультетів університету.

Навчальна культурологічна практика є безвідривною: відвідування запланованих заходів, оформлення та подання звітної документації відбувається в навчальний позааудиторний час в рамках встановлених наказом термінів. На настановчій конференції керівник та методисти практики ознайомлюють студентів із програмою навчальної культурологічної практики, її завданнями, надають актуальну інформацію про події культурного життя столиці, методичні рекомендації щодо особливостей оформлення звітної документації, доводять до відома студентів критерії оцінювання робіт та знайомлять із принципами академічної доброчесності. Після настановчої конференції методист практики разом зі студентами складають орієнтовний план заходів, який відповідає змісту та завданням практики, враховує професійні та творчі інтереси студентів, а також можливість безкоштовного відвідування музеїв. Методист практики надає необхідну методичну, теоретичну та практичну консультативну допомогу студентам під час проходження практики.

V. Підведення підсумків практики

Звітну документацію з навчальної культурологічної практики студент-практикант надає на перевірку методисту практики за тиждень до підсумкової конференції. На підсумковій конференції керівники та методисти практики підводять підсумки практики.

Результати практики фіксуються у розділі «Практика» залікової книжки студента та у відомостях, які подаються методистами практики в деканати відповідних факультетів.

VI. Зміст практики

Мета навчальної культурологічної практики – ознайомлення з культурно-мистецькими пам'ятками, закладами та заходами м. Києва – культурним життям столиці, що сприяє формуванню загальних і професійних компетентностей згідно з принципом єдності освіти і культури.

Завдання навчальної культурологічної практики:

1. Закріплення культурологічних знань, накопичення практичного естетичного досвіду під час ознайомлення з культурно-мистецькою спадщиною, що формує цілісність світогляду здобувачів вищої освіти.
2. Формування естетичної культури студента, його естетичної свідомості: задоволення естетичних потреб, збагачення естетичних почуттів і переживань, формування естетичного смаку, що підвищує ступінь соціалізації особистості.
3. Розкриття, вдосконалення креативних, творчих здібностей студентів та використання їх під час навчання і у подальшій професійній діяльності.
4. Сприяння ретрансляції культури, взаємозв'язку між поколіннями.
5. Налагодження комунікації та взаємозв'язку в середні та між різними соціальними групами.
6. Виховання патріотизму, національної гідності та толерантності у процесі ознайомлення із надбанням української та світової культури.
7. Збагачення освіти студентів та їх майбутньої професійної діяльності знаннями з національної та світової культури та мистецтва, що сприяє адаптації особистості у мультикультурному просторі.
8. Підвищення рівня загальної культури та якості освіти майбутніх випускників НПУ імені М. П. Драгоманова.

Зміст діяльності студентів-практикантів.

Протягом навчальної культурологічної практики студенту необхідно:

1. Взяти участь у настановчій конференції з культурологічної практики.
2. Брати участь у всіх запланованих заходах по ознайомленню з культурно-мистецькими життям Києва.
3. Переглянути не менше 2-х театральних вистав.
4. Відвідати не менше 2-х культурно-історичних пам'яток (Національний заповідник «Софія Київська», Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Михайлівський Золотоверхий монастир, Національний музей народної архітектури та побуту України «Музей Пирогово» тощо).
5. Відвідати експозиції не менше 2-х музеїв.
6. Брати участь у творчих зустрічах, майстер-класах видатних діячів культури і мистецтва.

7. Підготувати та подати звітну документацію практики у встановлені терміни.

8. Взяти участь у звітній конференції по завершенню навчальної культурологічної практики.

9. Дотримуватися вимог нормативно-правових документів НПУ імені М. П. Драгоманова, відстоювати права та виконувати обов'язки студентської спільноти під час практичної підготовки.

Форми звітності студента про практику.

1. Індивідуальний щоденник, у якому необхідно зазначити опис відвіданого об'єкту, проаналізувати захід, твір мистецтва (за вибором студента), поділитися власними враженнями, зробити висновок щодо виконання завдань практики.

2. Звіт про проходження культурологічної практики, у якому слід зазначити назви відвіданих місць та заходів, відобразити власні міркування та враження, проаналізувати культурно-мистецькі процеси, висловити пропозиції, розкрити зв'язок освіти і культури.

3. Звіт про виконання творчого завдання. Методист практики, з огляду на зазначені вміння та компетентності, що набувають студенти у процесі проходження практики, враховуючи спеціальність підготовки студентів, сучасні освітні тренди та вимоги ринку праці, щороку розробляє відповідне творче завдання, яке зазначається у робочій програмі навчальної культурологічної практики.

Форми звітності студентів можуть корегуватися методистами практики.

Норми оцінювання роботи студентів під час практики.

При оцінюванні результатів навчальної культурологічної практики враховується **рівень**

виконання студентами усіх завдань практики;

самостійності (відсутність плагіату, унікальність тексту);

аналітичного та аргументованого викладу матеріалу;

відповідності документації методичним рекомендаціям;

застосування знань з гуманітарної та професійної підготовки;

виконання програми практики.

Розподіл балів за видами діяльності студентів, оцінювання рівня набутих навичок та підготовки звітної документації відображено у робочих програмах навчальної культурологічної практики.